

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ, OPERATÍV ASZÁLY- ÉS VÍZHIÁNY- ÉRTÉKELÉS

2021. február

– kivonat –

Készítette:

az

**Országos Vízügyi Főigazgatóság
Vízrajzi és Vízugyűjtő-gazdálkodási Főosztály
Vízrajzi Osztálya**

és az

Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság

**Budapest, Szeged
2021. február 11.**

HELYZETÉRTÉKELÉS

Csapadék

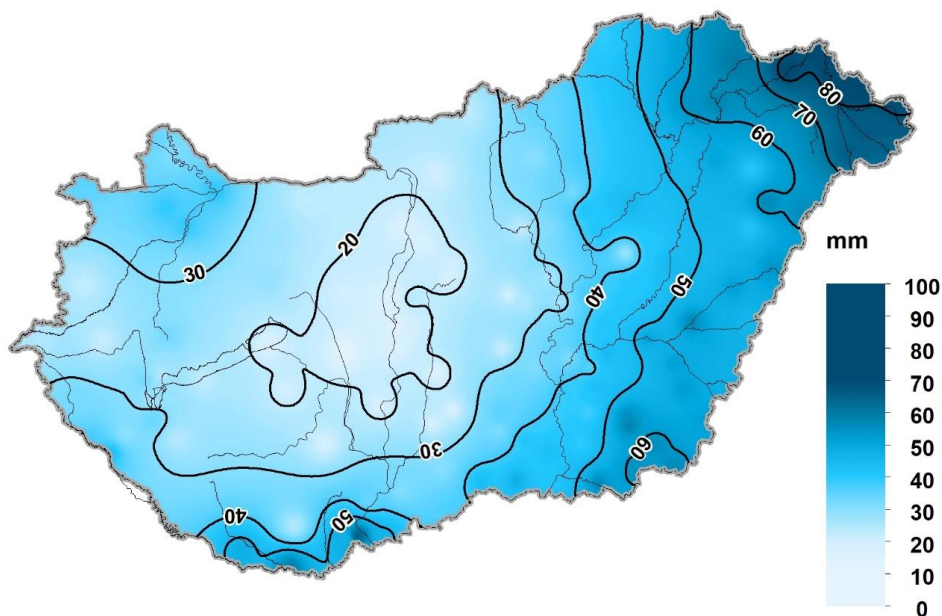
2021 januárjában a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 9 mm (Sárbogárd) és 99 mm (Barabás) között alakult. Az országos területi átlagérték 40 mm volt, ami 8 mm-rel (25%-kal) haladta meg a viszonyítási időszak (1971-2000) január havi átlagértékét.

A január havi csapadékösszeg a Pécs-Baja-Szolnok-Salgótarján-vonaltól délre és keletre eső országrészekben meghaladta az éghajlati átlagot. A január havi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiányt (15-23 mm) az Budapest belterületén és a Mezőföldön, a legnagyobb csapadéktöbbletet (30-58 mm) a Sátoraljaújhely-Tiszavasvári-Nyíregyháza-vonaltól északkeletre eső országrészben jegyezték fel.

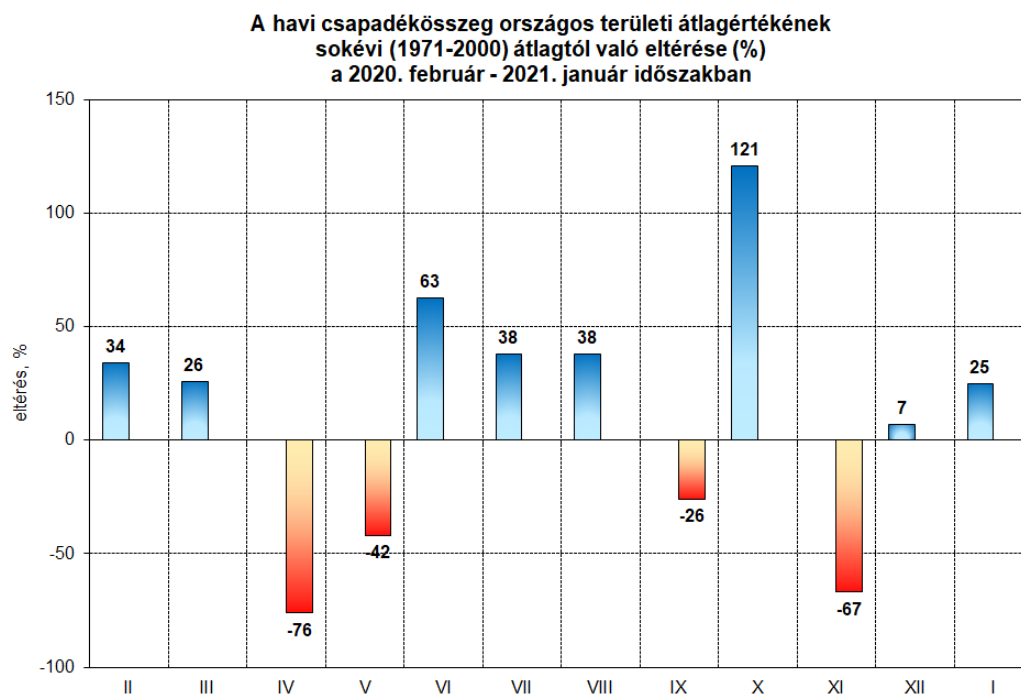
Januárban összefüggő hótakaró síkvidéken átmenetileg többfelé kialakult. A Maximális hóvastagságot (20 cm) Letenye állomáson jegyezték fel.

Országos áttekintésben a januári átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (23 mm) Budapest-belterület és Tés, a legnagyobb csapadéktöbbletet (58 mm) Barabás állomáson fordult elő.

A 2021. január havi csapadékösszeg területi eloszlása

Az alábbi ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének a sokévi átlagtól való relatív eltérését.

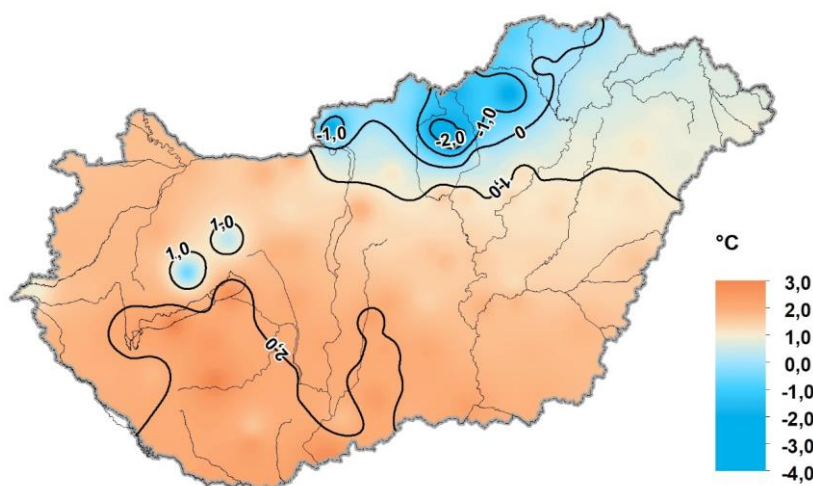

Léghőmérséklet

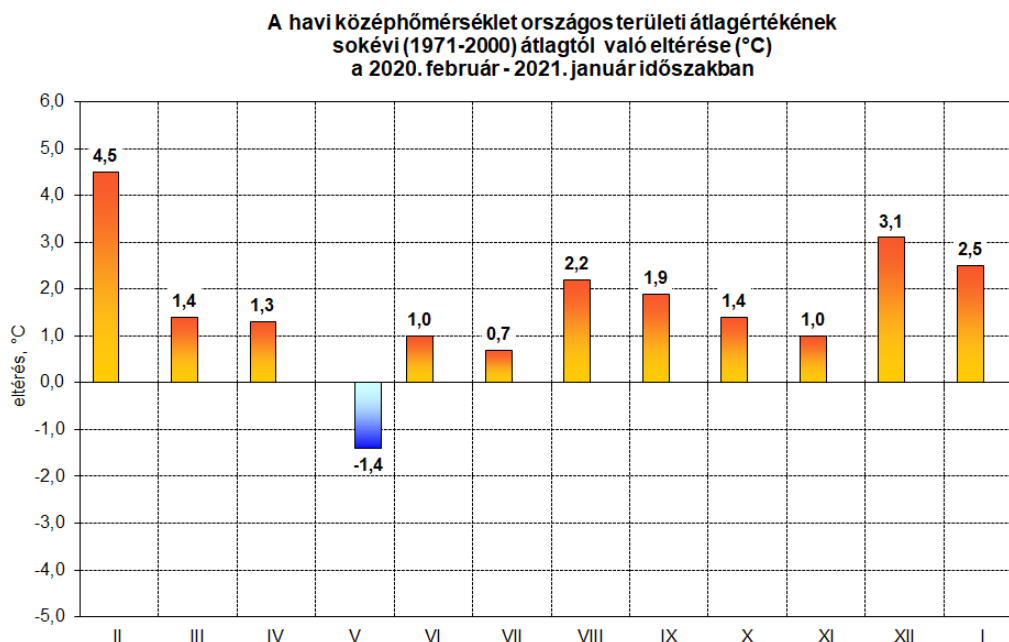
A január havi középhőmérséklet $-3,8^{\circ}\text{C}$ (Kékestető) és $2,8^{\circ}\text{C}$ (Kaposvár) között alakult, az országos területi átlagérték $1,2^{\circ}\text{C}$ volt, ami a sokévi (1971-2000) januári átlagot $2,5^{\circ}\text{C}$ -kal haladta meg.

A havi középhőmérséklet – a Mátra kivételével – az ország területén meghaladta a sokéves (1971-2000) január havi átlagot. Az átlagtól való legnagyobb pozitív eltérés ($3,2^{\circ}\text{C}$) Fonyód, a legnagyobb negatív eltérés ($0,1^{\circ}\text{C}$) Kékestető, Mátraszentimre és Parád állomáson jelentkezett.

A 2021. január havi középhőmérséklet területi eloszlása

Az alábbi ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének a sokévi átlagtól való eltérését.

Talajnedvesség

A 300 m-nél alacsonyabb területeken a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma januárban az egy hónappal korábbi állapothoz képest számottevően nem változott. A talajréteg nedvesség-tartalmát területi átlagban a 90-100% közötti telítettségi értékek jellemezték, de a Pécs-Baja-Berettyóújfalu-vonaltól délre eső országrészben sokfelé fordult elő túltelített állapot.

A 20-50 cm közötti talajréteg nedvességtartalma januárban a 300 m-nél alacsonyabb területeken – a Tiszántúl kivételével – kissé csökkent. A talajréteg nedvességtartalmát január végén általában a 75-100% közötti telítettségi értékek jellemezték.

Az 50-100 cm-es talajréteg nedvességtartalma januárban a 300 m-nél alacsonyabb térszíneken az egy hónapnál korábbi állapothoz képest mérsékelten növekedett. Ennek a talajrétegnek a nedvességtartalmát a hónap végén az 65-100% közötti telítettségi értékek jellemezték.

Talajvíz

Januárban a síkvidéki területek csaknem mindegyikén emelkedett a talajvízszint. 0-10 cm emelkedés mutatkozott a Kisalföld, a Mezőföld és a Duna-Tisza köze területének jelentős részén, a Dráva-menti sík északnyugati peremvidékén, a Nyírség déli részén, a Körös-Maros köze északi peremén. 10-25 cm különbség-érték fordult elő a Hanság, a Kapuvári-, a Csornai- és a Dráva-menti sík területének jelentős részén, a Duna-Tisza köze délkeleti részén, a Jászságban, a Mátra és a Bükk előterében, a Tiszántúl északkeleti részén és a Körösök völgsíkján, valamint a Tiszazugban és a Körös-Maros köze területének számottevő részén. 25-75 cm emelkedés

alakult ki a Hanság egy részén, a Dráva-menti sík délkeleti peremén, a Közép-Tisza vidéken, a Nagykunság északkeleti részén, a Bükk és a Zempléni-hegység előterében és a Felső-Tisza vidék északkeleti részén. 75 cm-nél nagyobb emelkedés csak Abádszalók térségében és a Szatmári-sík egy részén fordult elő.

Az 1971-2000. közötti időszak január hónapjai átlagos és a 2021. január havi középértékek különbségének területi eloszlása azt mutatta, hogy az elmúlt hónapban a viszonyítási időszak átlagértékénél alacsonyabban helyezkedett el a talajvíztükör csaknem valamennyi síkvidéken. A legjelentősebb, 300 cm-nél nagyobb különbség-értékek a Duna-Tisza köze területének legmagasabb hátsági részén és a déli országhatár mellett, valamint a Mátra előterében mutatkoztak.

100-200 cm eltérés a Duna-Tisza közén a Hátság észak- és délnyugati területén, valamint a Tiszántúl északkeleti peremvidékén, a Kisalföld, a Mezőföld és a Dráva-menti sík egyes körzeteiben, valamint a Körös-Maros köze kisebb részterületein fordult elő.

50-100 cm eltérés mutatkozott a Kisalföld, a Mezőföld, a Dráva-menti sík jelentősebb kiterjedésű részterületein, a Duna-Tisza köze alacsonyabb térszínein, a Közép-Nyírség, a Bihari-sík területén és a Körös-Maros köze déli részén.

Egyes síkvidékek (Kisalföld, Hatvani-sík, Bácskai-sík déli peremvidéke, Nagykunság keleti fele, Kis-Sárrét, Körös-Maros köze északi peremvidéke) részterületein a viszonyítási időszaknál magasabban helyezkedett el a talajvízszint. Ezek a különbség-értékek néhány cm-es értéktől a 100 cm-t meghaladó értéktartományig jelentős szórást mutattak.

A síkvidékek területi átlagában a talajvíztükör 2021. január hónapban az 1971-2000. közötti időszak január havi átlagértékénél ~75 cm-rel alacsonyabban helyezkedett el.

Operatív aszály- és vízhiány értékelés

A januárban hullott csapadékmennyiség a talajok víztartalékát kissé növelte, egyre több helyen telített, vagy ahhoz közeli állapot, azaz nedves vízháztartási helyzet alakult ki.

Átlagos februári időjárás esetén a talajok felső rétegének telített állapota tartósan fennállhat, helyenként lassan mérséklődhet a beszivárgás és a lefolyás által, a mélyebb rétegek teljes feltöltődése folytatódhat.

Az átlagosnál csapadékosabb február esetén számottevő mértékben belvízi elöntések alakulhatnak ki, ennek nagyon magas a valószínűsége! Fagypont alatti hőmérsékletek a belvízi elöntések megjelenésének valószínűségét még tovább növelik, mértékadó helyzet is bekövetkezhet!

Az átlagosnál szárazabb február esetén a felső rétegekből lassú szivárgás feltételezhető az alsóbb rétegekbe, csökkentve a felső rétegek telítettségét.

Belvízi helyzetértékelés

2021 januárjában országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 108,55 millió m³ volt, ami 78,35 millió m³-rel (73%-kal) haladta meg az előző havi értéket. A január havi vízforgalom részben a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán az ország területén maximálisan 10564 ha belvízelöntés fordult elő.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2021 januárjában országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 12,22 millió m³-rel (17%-kal) növekedett..

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2021. január 14-én kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint februárban az átlagosnál kissé melegebb és átlagosan csapadékos, márciusban az átlagosnál kissé melegebb és átlagosan csapadékos, áprilisban pedig az átlagosnál melegebb és kissé szárazabb időjárás valószínűsíthető.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékközökben várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet [°C]	Havi csapadékösszeg [mm]
február	-0,3 – 3,9 (1,1)	15 – 45 (29)
március	4,2 – 7,6 (5,4)	20 – 55 (32)
április	10,2 – 12,3 (10,3)	25 – 60 (46)

Az OMSZ 2021. február 11-én kiadott középhosszútávú előrejelzése szerint a következő 10 napos időszakban az időszakos átlagnál lényegesen hidegebb és sokfelé csapadékmentes időjárás valószínű. A napi középhőmérsékletek az időszak folyamán végig fagypont alatt várhatók. Csapadék legfeljebb az északi országrészben valószínűsíthető, de ennek mennyisége területi átlagban előreláthatólag nem haladja meg a 0,5 mm/24 óra értéket.

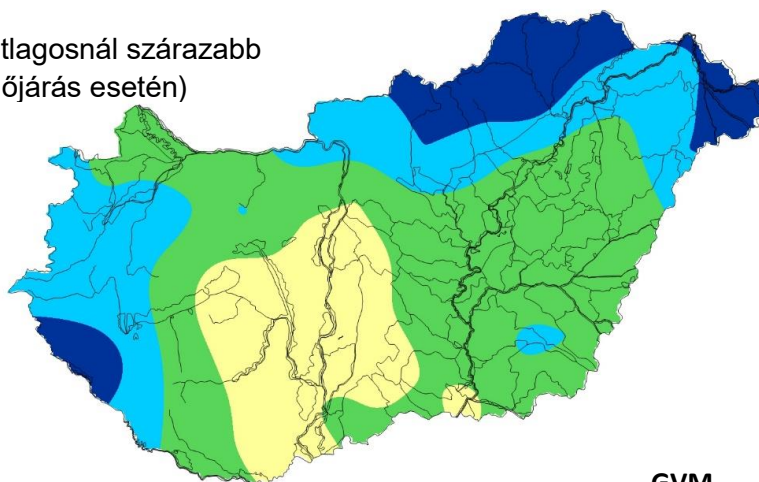
Vízháztartási előrejelzés

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) az előző év azonos időszakához képest területi átlagban hasonló, valamelyest nedvesebb vízháztartási helyzetet mutat.

A februárra előrejelzett átlagosnál kissé melegebb és átlagosan csapadékos időjárás következtében a „B” változatot figyelembe véve szinte az ország teljes területén továbbra is átmeneti vízháztartási helyzet jelezhető előre 0,6-1,2 GVM értékekkel, kivételt az ország É-ÉK-i része, valamint a Délnyugat-Dunántúl képvisel, ahol 1,2 feletti, tehát nedves vízháztartási helyzet valószínűsíthető.

A következő ábrákon időjárási forgatókönyvenként szemléltetjük a februári vízháztartási helyzet várható alakulását.

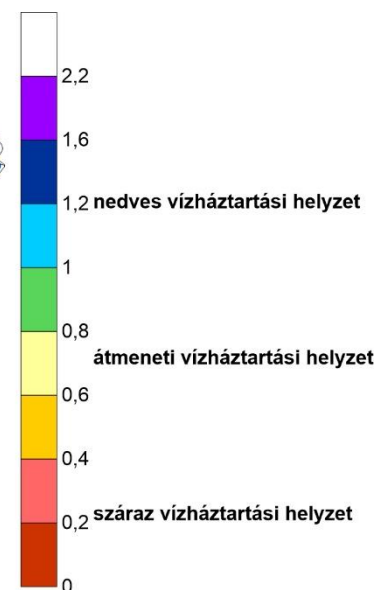
A-változat (az átlagosnál szárazabb februári időjárás esetén)

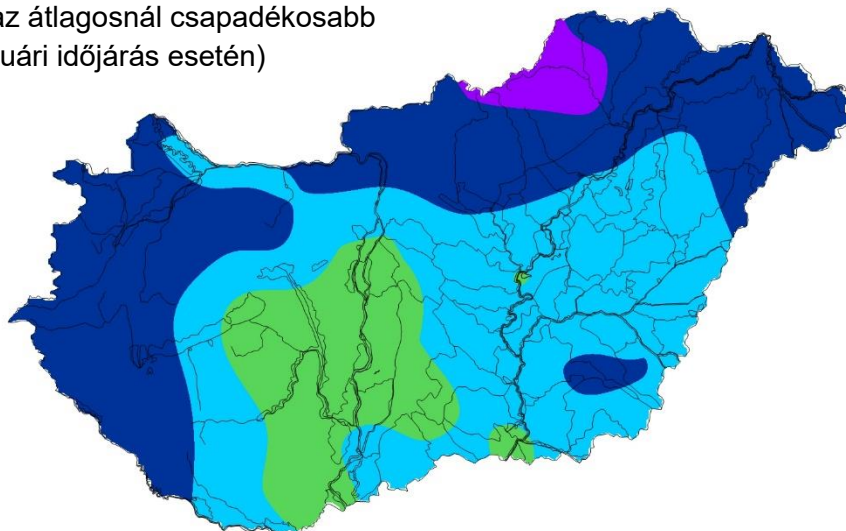
B-változat (átlagosan csapadékos februári időjárás esetén)

GVM

C-változat (az átlagosnál csapadékosabb februári időjárás esetén)

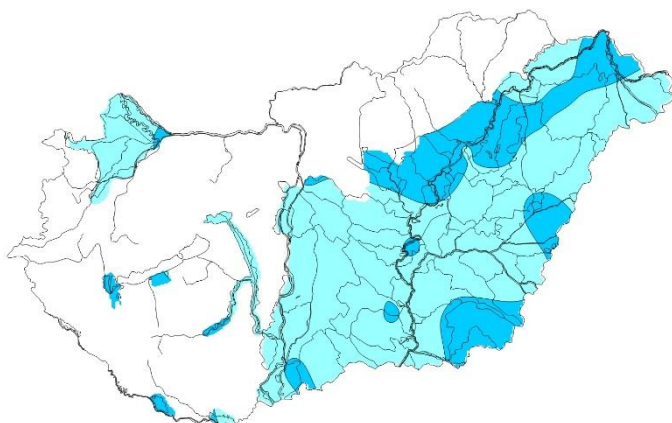

Várható belvízi kilátások

A hosszú távú meteorológiai előrejelzés szerinti az idei február folyamán az átlagosnál kissé melegebb és átlagosan csapadékos időjárás valószínű. Ennek bevalása esetén (B-változat) a belvízindex (PBI) értékei az országban 0,5-1,0-között valószínűsíthetőek (csekély belvív), ekkor az ország síkvidéki területein szinte bárhol lehet csekély belvízelöntéssel számolni, ami főleg a „C” változatot bemutató térképen jelölt területeken tartósnak is valószínűsíthető. Közepes belvív (PBI=1,0-1,5 közötti értékek) kialakulásával – átlagosan csapadékos február esetén – valószínűsíthetően nem kell számolni.

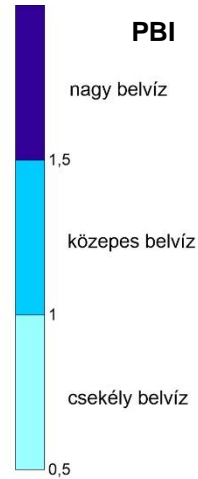
A következő ábrákon időjárásforgatókönyvenként szemléltetjük belvízhelyzet várható alakulását.

A belvízindex alakulása az átlagosnál csapadékosabb februári időjárás esetén

A belvízindex alakulása átlagosan
csapadékos februári időjárás esetén

A belvízindex alakulása az átlagosnál
szárazabb februári időjárás esetén

Az „Integrált vízháztartási tájékoztató, operatív aszály- és vízhiány értékelés” című kiadványt készítették:

Ágoston Bence, ATIVÍZIG
Dr. Pálfai Imre, ATIVÍZIG
Dr. Benyhe Balázs, ATIVÍZIG
Szalai József, OVF
Fiala Károly, ATIVÍZIG
Fehérváry István, ATIVÍZIG
Dr. Barta Károly, SZTE

Jakus Ádám, OVF
Németh Anita, OVF
Szabó Klaudia, OVF
Szalai József, OVF
Varga György, OVF

Címlapfotó: Szalai József (Verőce határa, 2021. január 17.)

Az „Integrált vízháztartási tájékoztató, operatív aszály- és vízhiány értékelés” című kiadványt a BM 45/2014. (IX. 23.) rendelet 1.§ (1) c), d), e), (2) és a 3.§ (3) j) alapján havi rendszerességgel az Országos Vízügyi Főigazgatóság – az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság bevonásával – készíti el és adja ki.